

List izhaja vsak petek

in velja s poštnino vred in v Gorici domu poslan: za celo leto 3 gold., za pol leta 1 gold. 50 sold., za četrto leta 80 sold.— Za ude nar. - polit. društva „GORICA“ je cena določena, kakor za druge naročnike. Posamezni listi se prodajajo po 6 sold. v tiskarni.

GLAS

Naročnina in dopisi

naj se blagovno pošljajo opravištev v nunskih listih karno Karol Mail-ling-ovo. Naj se frankujejo. Rokopisi se ne sprejemajo. Če se naznanilo samo 15 sold., če dvahrat, 12 sold., če štirikrat, 15 soldov.

Našim naročnikom

Zadnja številka našega lista je bila konfiskovana zastran dopisa „iz Solkana“ in zastran prvega odstavka „ogleda“, ki je govoril o konfiskaciji „Slovenca“ v Ljubljani. Da se nam zopet kaj človeškega ne pripeti, nočemo k tej konfiskaciji nič opomniti. Ker naročnikom, ki po pošti list prejema, številka ni došla, podamo v današnjem listu poglobitve reči, in pri priliki še prilogo.

Zapopadek zadnjemu listu je bil: Voščilni sonet prevz. nadškofu, pogled k sosedu I., listek „Trenta“, dopisi „od gor. Soče“, „iz Kala“, „iz Čepovana“, „iz Solkana“ in „iz Divače“. Ogle d. Domače stvari: Mestno starešinstvo, za spominek dr. Hrasta, za Čep. pogorelce, šolska naznanila, Stremayr-ovi groši, obrekovanje. Razne vesti: Dunaj potrebuje pijače, družina Mastai-Ferretti, nekdanj in zdaj, nadvojvoda Karol Ferdinand †, zastran banke Slovenije, Rozsa Sandor, učiteljske službe, naša prijateljca „Soča“, iz Trsta, g. dr. J. Blelweiss, narodna tiskarna. Borzni kurzi — oznanilo zastran Mailingove tiskarne, — Viljelmovi čaj — oznanilo zastavljavnice — 100 obiskovalnih listkov velja 1 gold. — črta in spodej podpisana tiskarna in urednik.

Pogled k sosedu.

I.

„Glas“ v svoji ponižni obliki nijma sicer naloge in navade hoditi daleč, okrog ter stikati po kotih, v katerih se odločuje osoda poedinih ljudstev, v katerih se kuha v raznih posodah različna jed ter se pripravlja ravno tako mnogoverstna pijača:

LISTEK.

TRENTA.

(Dalje.)

Sedaj pa še od Trentarjev in njih životarenja kaj. Vseh duš šteje duhovnija okoli 400; malo število, pa za Trento se preveliko, ker ima sicer veliko obhoda, pa pičlo pridelka. Trentar ne pozna ni setve, ni žetve; nekoliko košar krompirja vsadi, pa ogrebe in njegovo polje je vse obdelano. Misliti pa ni, da bi zarad previsoke lege zemlja tam nič družega ne zamogla roditi; ječmen, oves, rež in marsikak drug gorsk pridelek bi dozoreli, ko bi le kam sejati bilo. Ceravno marljivo ljudstvo vsako ped zemlje vestno v prid obrne, kakor Kitajec, vendarle iz vseh razkosanih hlevov komaj za vsiljene potrebe krompirja nakoplje; zatagadelj si mora iskati preživljenje z živinorejo pa z lesom, ali pa mora v svet. Pa tudi živinoreja je le omejena, ker

ambrozija in nektar za one, ki se blišče na veličastnem stolu, na kateri jih je povzdignila sedaj vladajoča pozemeljska moč, ki se glasi satanska zvijača, moč in surova oblast; špartanska juha, prava bolnikova „župa“ pa, kateri je primešanega malo strupa, da bolj pogibeljno upliva, za one, katerim sloni sovražnikova peta na zatilniku, kar se godi tukaj in tam, drugod in pri nas. „Glas“ nijma tega namena; raje sedi doma, drži se svoje borne bajtice; redko kedaj pogleda malo čez prag v širni svet, katerega obseva mrtvaški lunin svit. In da danes to stori, v to ga naganja razmerje in ona sladka vez, ki ga veže ne z deželo, ampak z onim, ki biva v deželi.

Lepa Italija, koliko spominov ne vzbujata ona v nas? Tam je nas mogočni steber, ki je preživel, ki bode preživel stoletja, steber, na katerem sloni hiša nebeškega Očeta na zemlji, tam je naša vera, naše življenje, naš ponos, naše vse. Kajti razum naš hoče spoznavati, vedno sili in rije naprej. In ko premeri duh svoje širno polje, tedaj pride do kraja, kjer se mu pravi z mogočnim glasom: „Nazaj!“ Da nazaj mora duh, nazaj, in sicer zatagadelj, ker mu nij mogoče naprej. Prišel je do meje. In žeja ga neznansko, bolešno občuti, da je krog njegovega spoznavanja takó ozek, da je tako malostno ono, kar vé, tako brezštevilno ono, kar ne vé, kar bi rad vedel. Tema se razprostira pred njegovimi očmi, in ko bi vere ne imel, nebeške luči, vedno bi se mu dozdevalo in sanjalo, da mora biti tam za obzorjem nekje druga dežela, drugo veličastneje kraljestvo resnice. A vera sveti človeškemu duhu, da prekorači lastne ovire, da vidi, da gleda in strmi! In kedo prižiga ono luč nebeško? —

neugodne krajne okoliščine pripuščajo samo drobnaico rediti; le najpremožnejši vzdržujejo po eno lahko kravico, pa teh bi se dalo na prste ene roke zaštetiti in mezinec bi še ostajal.

Življenje Trentarjevo je tedaj navezано zgolj na kozo in ovco; še najbolj pa na kozo. Ta velika sovražnica gojzdov je njegova dobrotnica. Naši gojzdnarji so kozje vprašanje po vseh gorah z zatrenjem skokonoge živali rešili, samo po Trenti in Soči blezo še vlada izjemni stan, tam je svobodna kozja Crnagora. Pravijo sicer, da s časom gotovo tje doseže ostrá kozja sodba, ali tedaj bode treba pred Trentarje preklicati, potem še le kože! Naj ljudje pa ovac več redijo, vgovarjajo kozoborci! Bi bilo že prav, ko bi zamogel še travo in listje sklicati iz vseh strmin in razpoklin, da bi jih vrtoglava ovca v nižini mulila, ali pa, ko bi se dali šibki ovčji parklji v kozje prestvariti, da bi drzno vse višave oplezla in opasla. Neizogibno potrebo kozo po teh bornih prostorih priznavajo celo nekteri najhujši

Luč je prižgana! kedó pa nam jo hrani, kedo je oni svečnik, na katerem stoji dobrotnica pravega človeštva? Glej pa starčka belolasega, veličastnega! Vražna sila napenja svoje moči, da bi ga telebila v propad, bruha in sika nanj strup svoje zlobe, in ker uže vé, da nij mogoče segati v božje področje, da se Pij IX. hrabro vojskuje, da sramoti vse svoje sovražnike, tedaj se nejeverstvo tolaži s tem, da trobi uže „a priori“, ko čuje še vedno božja roka nad živim vatikanskim starčekom, v svet, da bode potem drugače, drugačen politični položaj in moč Italije čez vse druge države! Potem, po smrti Pij-evi, se svečnik preberne, preberne v grob, luč ugasne, i po temi, mislijo si, je lahko žabe loviti! Naj se le veselè! Saj prav to divje veselje kaže popolno onemoglost italijanskih liberalnih prekucu ov. Kakor prej, tako veljajo sedaj, tako bodo veljale v vekov veke besede: „Et portae inferi non praevalébunt!“

Res žalostne so misli, ki nam jih vzbujata pogled k sosedu, pogled v krasno Italijo! Tje nas srce sili, tje, kjer je središče našega žiljenja; radi bi pomagali za tako sveto reč, radi prižgali ljudstvu, ki ima privilegij imeti v svoji sredini steber, na katerem sloni vesoljno poslopje sv. cerkve, luč boljšega prepričanja. Je-li ljudstvo res povoljno orožje, ki se da rabiti za resnico in krivico, za luč in temo?

„Oh spominjam se naroda,
Ki se tu še bolj mi smili!“

Dopisi.

V Gorici, 19. nov. — Uže zdavno, menda od preteklega septembra t. l., nisem za „Glas“ nič napisal, in gotovo še misli moj „anonymus“,

neprijatelji kozá; pa so iztuhtali nov projekt, vsled kterega naj bi Trentarji svoja šila in kopita pospravili, popotno palico v roke vzeli in jo kar naravnost ven mahnili na odkazana jim nova selišča tam kje v kaki še prazni puszti na Ogrskem. Tako bi se gordiški vozal res presekal, ali posilna narodna seljenja bi bila v našej kulturni dobi vendar malo prerediti anahronizem. Trentar ljubi strastno svoje bele gore, raje bi doma stradal, kakor se gostil na ptujem selišču. Z jekleno strpljivostjo poganja svoje „blago“ po kamenitih planinah, visoko gori pod snežnike pleza ter žanje s srpom izmed skala v vedni smrtni nevarnosti čopiče trave, da ima po zimi živalici koj položiti; ves pa trud pozabi, kadar sprejme ob času planinske delitve rumena kolesa sirov in dežo skute. Dobro vé, da bodo le ptuja usta drobila in hvalila njegov žlahten pridelek, pa nič mu po tem ni skomina, saj je že preračunil za koliko mernikov turšiče bo zalegel sad celoletnega truda. (Dalje prih.)

da me je s svojim *quos ego!* ustrašil, tako da sem popolnoma umolknil. In kdo (aj, aj! tu me bo spet krenil, ker „uže vsak mladoslovenec piše g d o“) ne bi se ustrašil, kedar se mu tako le piše: „Jaz, dasi sem... mladoslovenski prikimovalec, Vam vendar ne morem ničesar odgovoriti... Sicer Vam bodo, kadar boste mladoslovenske slovniške zastopnike v živo dregnili, brez dvombe odgovorili, kakor si jaz mislim“. Kaj ne, da se je bati, in pa kako! čudo, da mi ni pri takem žuganji srce v hlače padlo. Sicer pa moram biti pač med staroslovenci na Goriškem nekaj veljaven, da je moj „anonymus“ dve pšici, hočem reči, dve zaljubljeni pismi, proti meni nameril, ter mi zažugal, da bodo in posterum „mladoslovenski slovniški zastopniki“ sami meni odgovorili, ako se jih dotaknem. Pa pustimo te reči. Da se golo-brád fantin drzne starega moža s takimi dopisi nadlegovati, in ga podučevati, češ, ti stavec pišeš po starem, braniš staro pisavo; ta uže nič več ne velja, vse se mora nam mladim uklanjati, kakor mi za dobro spoznavamo, to je prav; Vi in Vaši staroslovenski listi pačite naš jezik; tako treba pisati, kakor mladoslovenski listi pišejo: gorje tistim, kateri našo pisavo grajajo itd. da se drzne, pravim, tako postopati, kaže, kakor sem uže enkrat opomnil, kako naša sedanja mladina v šolah in omniibus et singulis napreduje. Ubogi, pomilovanja vredni mladenči! da obiskujete šole, v katerih vam um z vsim potrebnim in nepotrebnim hranijo in prenapolnjujejo, za omiko vašega srca pa tako malo skrbijo, ali še celo od zvedlčavne vere, brez katere ni mogoče Bogu dopasti (Hebr. XI, 6.), hudobno odvrtačo.

Kar tukaj pravim, ni treba dalje dokazovati, saj vemo, zakaj so bili ravno kar preteklo šolsko leto neki tukajšnji učitelji nekaj odstavljani, nekaj prestavljani. Ali tega ne morem zamolčati, kar sem dans zjutrej, bilo je okoli polnoce, se žalostnim srcem zapazil, in kar me je k pisanju teh vrstic, bi skoraj djal, nekako prisililo, da si svoje srce en malo ohladim. Pisaje nekaj v svoji stanici slišim zvončljanje na ulici; pogledam skoz okno, zagledam duhovnika, ki nese sv. popotnico k bolniku, štiri (reči: štiri, ne več, ne manj! ostarele ženice gredo za Bogom, in kakih deset ali dvanaest korakov za njimi marsira Irkolin,*) kakih 12 let star, se ve da, šolarček, s pokrito glavo, meni nič, tebi nič, kakor da ni nič posebnega; menda je v šoli slišal, da ni treba gledati na to, kar duhovni delajo in učijo; da je ves obred katoliške cerkve le vraža in čemarija itd. In fantek je hotel očitno pred vsimi ljudmi pokazati, da vé ceniti nauke „omikanih“ scilicet učiteljev, kateri so „nezmotljivi“, tedaj je vse gotovo, vse resnično, nedvomno, kar koli ti visoko učenj, bodi si mladenči ali možje, s svoje katedre govorijo, naj bo še bolj nespametno in — bogokletno.

Pač bi imeli starši v današnjih časih dobro poprej premisliti, predno dajo otroke v take šole, kjer se jim vera jemlje, in tedaj toliko bolj versko in нравno popačijo, v kolikor više šole pridejo, ako jih Bog se svojo milostjo posebno ne ovaruje!

V take stvari zamišljenemu hodijo mi vedno stari časi v spomin, ter izdiham: Oh, kak razloček med nek daj in zdaj! Pa glejte! izgovorivšemu nek daj in zdaj mi pade v

*) Duhovnik, ki je nesel sv. popotnico, nam pripoveduje, da je srečal še več šolarčkov, od katerih ni ne eden pokleknil; pozdravili so Gospoda res malo slabši, kakor nar zadnjega suplenta.

glavo, da sem konec leta 1873 za „Glas“ napisal pod naslovom Nek daj in zdaj petero stavkov, od katerih je bil natisnjen prvi, in pa prvi del drugega; rekel mi je nekdo, da je kdo v „Soči“ nekaj o tem črhnil (kajti jaz sam „Soče“ ne prebiram), in brž ko ne se je „Glas“ tega prestrašil, pa je vse drugo zavrgel, kar sem napisal. Factum je, da je od tistih dob moj Nek daj in zdaj popolnoma zaspal. Naj bo z Bogom, če ne more biti drugače. Drug krat ne napišem ničesar, pa si prihranim delo, popir, peresa in črnilo. Cemu namreč truditi se in čas zgubljeni, ker ne vem, ali s tem, kar pišem, ustrezem ali ne? posebno ker mi drugega dela ne zmanjkuje.**)

Od gorenje Soče, 23. novembra. — Naši šolski očetje so 16. i 17. t. m., dva dni zaporedoma sedeli v Tominu. Preštevali so račun pretečenega leta pa prevdarek prihodnjega. Še le takrat so tudi učiteljem - duhovnikom odmerili nagrado za pretečeno šolsko leto. Storé pač vse o pravém času, kali? Tudi so jih, kakor skrbni očetje neporedne otroke, zavolj znane „nagajivosti“ nekaj kaznovali; odmerili so jim po 30 do 80 gl. nagrade. V začetku leta so odločili za nagrade 4000 gl.; ker so nekteri nagradi se popolnoma odpovedali, je vsakdo mislil, da bodo pa drugi „nagajivi“ imeli boljše žetvo, pa naši očetje so si nekoliko poigrajčkali. Možakov nam manjka, možakov!

Šola pospešuje omiko, ta pa blagostanje, tako je uni dan minister Stremayer govoril svojim volilcem na Štajerskem. Naši šolski očetje tudi to vedo, ter dosledno sklepajo, da ljudstvo, ki ima šole, mora biti od leta do leta premožnejše, lože plačuje šolske priklade, zato jih tudi pridno povišujejo. Za tekoče leto so odmerili 20.000 gl. za ves okraj, ter preračunili, da to dá 40% priklade na davke. Lepa miklavževna davkoplačevalcem! Ce imamo uže zdaj toliko stroškov za šolo, ko ima večina občin le svoje duhovnike za učitelje, kakošni bodo nek ti stroški čez nekaj let, ko bodo iz kobaridske pripravljavnice dozoreli svetni učitelji spodrinili i nadomestovali duhovnike? No! vse bi šlo iz pod rok, da bi le Stremayer tudi le - sem prišel i naše ljudi preveril, da bodo potem boljše „stali“, ter lože plačevali, kadar bodo imeli šole z dragoplačanimi svetnimi učitelji. Pa to ne gré vsakemu v glavo.

Od gorenje Soče, 30. novembra. — Do uradnikov je ljudstvu sploh urašena nekaka nezaupljivost priznati pa se mora, da nekteri uradniki pri tominskem glavarstvu so na dobrem glasu, ter pri ljudstvu vživajo spoštovanje ne samo zavolj službenih sposobnost, ampak posebno še zato, ker so slovenski uradovali i bili sploh prijatelji matrnemu jeziku. Zato nam res težko dene, da se moramo v kratkem času uže od tretjega uradnika te vrste posloviti t. j. od g. c. kr. okrajnega komisarja, ki je postal tajnik pri namestništvu v Trstu. Privoščimo mu povišanje i primorski Slovenci ga moramo pri namestništvu veseli biti; tudi moramo cesarskega namestnika hvaliti, da si zna poiskati taci delalcev, ki morejo i znajo tudi slovenski uradovati, a za nas tukaj je odhod taci mož izguba, izguba v uradu, izguba v društvenem življenji.

Glede uradov sem uže nekaterekrati pisal, da po odhodu g. W. se izgublja slovenski jezik

**) G. pisatelj! — Vaših cenjenih spisov nikdar ne vržemo ni enega v koš, odložili smo jih le za drugo priložnost. Ohranite nam še za naprej Vaše spretne pero.

URED.

iz pisarnic, a zdaj se je bati še slabjšega. Glede društvenega življenja pa omenim le, da nek daj hvaljena družljivost med uradniki i tržani zapušča tominsko čitalnico. To je jako obžalovanja vredno, vendar narodni tržani so nam poroštvo, da se bo čitalnica ob svojem času pomladila.

Zdaj pa še dopisniku „Slovenčevemu“ iz goriških hribov nekaj malega.

On bere iz mojega dopisa v 46. št. „Glas“ nekaj, kar nisem niti mislil, niti pisal. No, če imenuje i naša Stremayra bodočega patrijarha državne cerkve, mi te vere kar nič ne kalim, nasprotno bo pa tudi on meni — upam — dovolil toliko zaupanja v našo duhovščino, da Stremayru in ecclesiasticis ne bo nikdar služila: glede stavka pa: „Moti se tudi naš prijatelj od gorenje Soče zeló, če misli, da spolnuje svoje dolžnosti do slovenske narodnosti, kdor v Glas ali kter drug slovensk list dopisuje“ samo to, da se zeló on moti, če mi to podtikuje ali izpeljuje iz omenjenega dopisa. Kaj tacega nisem niti mislil niti pisal. Da! „Cinom kažimo, da smo Slavjani!“

Iz Čepovana, 17. nov. — Podpisani si štejemo v dolžnost, vsem P. T. gg. visokodušnim dobrotnikom in slavnim ravnateljstvom milosrčnih naprav najsrčnejšo zahvalo izreči za nam v lotošnji požarni nesreči, bodisi v denaru ali v blagu naklonjeno pomoč. Ko smo pred tremi meseci stali s pobešeno glavo na žalostnih razvalinah svojih pogorelih hiš, se nam pač še sanjalo ni, da bodo uže pred to zimo po večem okrite! Al kar se je nam in še marsikom drugemu za to leto skoraj nemogoče zdelo, to se je zgodilo, hvala Bogu in našim dobrotnikom! Res je, da rana, po tej nezgodi nam usekana, nas bo še kakšno leto sklela, toda kaj smo še le bili mi revčeki začeli, da se niso bili usmiljeni dobrotniki milostljivo na nas ozrli in da bi bili le na svojo lastno moč i pomoč nakazani? — Tako se je pa nam od več strani, zlasti od strani mestne gospode v prvi in največji sili pomagalo, da smo se srčno težavnega dela lotiti ter si nove in bolj varne domove postavili. Zdaj ko nas snežena burja s svojimi ledenimi rokami objema, zdaj še le vemo, kaj je toplo, varno zavetje in za to se imamo poleg Bogu svojim dobrotnikom, posebno mestnim gospodom zahvaliti, ki so nas z dušo vsega podvzetja, z denarom tako zdatno podpirali, da nam je bilo mogoče že v tako kratkem času zavetni kotič na lastnem domu si najti, v katerem bomo zamogli s svojimi družinami prezimovati.

Naj še s posebno zahvalo omenimo našega visokospoštovanega glavarja g. barona Rechbacha. Ta blagodušni gospod so svojo očetovsko skrb za nas s tem pokazali, da so precej na krajnše nesreče osebno prihiteli in vso škodo natanjko ogledali. V svoji milosrčnosti niso le lepo svoto od 20 gld. iz svojega žepa nar bolj potrebnim podarili, ampak se tudi pravočetovsko prizadeli, nam s svojo tehtno in veljavno besedo usmiljena srca mestne gospode nakloniti. Lepa hvala ravno tako visokočastitemu g. Kafol-u, nadškofijskemu kancelarju, ki ni samo kot rojak naš ponos, nego tudi naš neutrudljivi pomočnik in modri svetovalec, ki nas je mestnim gg. dobrotnikom gorko priporočeval ter nam s svojo modro skrbljivostjo marsiktero žilo denarne pomoči odprl. Srčno naj bodo zahvaljivi tudi naš župnik visokočast. g. France Podreka, ki so nam pri radodarnih Solkancih lepo denarno pomoč sami nabrali ter djansko pokazali ljubezen do svojih ovčic. Pa

tudi Solkanci so nas za brate k eni in isti staroslavni fari pripadajoče spoznali. Hvala jim!

Globoko ginjeni od tolikošnih dobrot smo pač dolžni hvaležne roke proti vsegamogočnemu Gospodu povzdigovati ter Njega z gorečim srcem prositi, naj On milostljivo vse naše dobrotnike razveseli, kakor so oni nas razveselili.

(Slédijo podpisi.)

Iz Rifenbergera. V 48. listu Soče nek navdihnen dopisnik strašansko po meni udriha, da bi mi čast vničil, ko bi jo ta list vničiti mogel. Ne štejem si toraj v čast s takim pričkati se in mu na njegove izmišljije odgovarjati, ker, ko bi samo ime dobro znanega navdihovalca navedel, bila bi reč vsim jasna, zakaj je svoj žolč na me izlil. Kar se pa tice volitve, zahvaljujem se svojim vollcem, ker so me enoglasno volili pri vsih dosedajnih volitvah, in s tem skazali mi večje zaupanje, kakor navdihovalcu Soče.

Glede občinskih opravil, posebno finančnega stanja, me je hotel nek pravi Mefist, ki je oni dopis v Sočo ne pisal, ampak navdihnil, res zlorabiti v svojo umazano sebičnost na škodo občinsko, češ da „kot tajnik“ bi moral tudi njegove sleparije v občinskem gospodarstvu tajiti!!

Toda jaz, ki ne speljujem besede tajnik od tajiti v omenjenem pomenu, sem se čutil po vesti prisiljenega postavno pot nastopiti in sleparijo na dan spraviti, da bo ta jezikoslovec po kazenskih §. §. morda za zmiraj pri občini mefistovati jenjal.

Od tod strup, ki ga na me bruha.

Ta moj odgovor enkrat za vselej takim napadom na mojo čast.

Iz Divače,* 24. novemb. Pri Danih blizu Škocijana se je najšel dne 19. t. m. mertvec zmerznjen v nekem žlebu, kateri je menda v onem strahotnem sneženem padežu 13. in 14. t. m. na poti ostal. Najdenec je bil mladeneč okoli 20—24 let v modrih prtenih hlačicah in strgani srajci obolčen. Precej so neki sumili, da mora biti znani zmikavec in potepuh L. K. iz bližnje vasi G... V onem padežu so bile Danem zmanjkale nekatere ovce, ki so drugo jutro domu prišle; najbrže torej je hotel rajniki odgnati jih, pa so ga sneg, burja, mraz premagali, da je nesrečnež ostal, in za veke v snegu zaspal. Tudi se je veliko sumilo, da je on v družbi z drugimi tovarši cerkev Matere Božje v Kačičih pred dvema leti okradel, in glej! na pokopališču iste cerkve je zakopan. Tam kjer je greh storil, tam ga je kazen doletela.

Po mnogih bližnjih vaseh so letos ovce zmanjkovale, ter so povsod krivili dolgoruke in dolgokrake Čiče, pa menda večkrat so bili domači tatovi.

Zdaj je čas ugoden za naše ledarje; mraza dosti pa vode je malo, ako ne pride kaj kmalo jug, da nam prilije, a potem sever, da stisne. V poslednjih letih se je ta nova obrtnija dokaj povzdignila, ter so mnogo ledenic napravili po Krasu. Lani je pri Kačičih nekdanji čevljar, a sedaj tržaški bogataš Mestron napravil velikanško ledenico, ki ga je do 5000 gl. stala.

Kratke novice.

Ustavoverci raznih barv so se posvetovali, kako bi se nasledkom borsnega poloma izogniti dalo. Posvetovali so se, pa

nič sklenili, še manj pa bodo slabi kupčiji na noge pomagali. — Poslanec Wildauer je predlagal spremembo šolske postave 25. maja 1868., ker na Tirolskem se tej postavi deželni zbor ni vdal. Posl. Graf pa dokaže, da, ako se predlog v resnici posebnemu odseku izroči, državni zbor sam ustavo prelomi.

Končal je: Ako predlog kakemu odseku izročite, pokažete nam prav jasno, po kateri poti nam je potem hoditi. — Akcijska postava je bila v drugem branji sprejeta. — „Politik“ piše, da vtegneta cesar in cesarica meseca februarja na Češko se podati. — Kakor hitro je prišel cesar v Gödöllö, dal je *Sennyey-a* k sebi poklicati, nov dokaz, da veje nekak konservativen veter v viših krogih. — Finančna postava za leto 1875 pride v obravnavo. Vsih stroškov je za prih. leto 381,782.551 gl., dohodkov pa 369,429.694 gl., primanjkuje toraj 12,367.857 gl. Dandanes se večji del tako gospodari, da ima gospodar konec leta mesto kaj čistega dobička — kup dolgov. — V Monakovem obsodili so in contumaciam dr. Sigl-a na deset mesecev ječe, ker je razžalil Bismarka s tem da je rekel: Napad v Kissingen-u je bila komedija.

Ogled.

„Slovenec“ in franc. list „Danube“ sta ob enem prinesla novico, da mislita cesar in cesarica potovati v Galicijo in sicer okoli velike noči. Ako je to resnično, potem se da sklepati, da madjarski in nemški upljiv na dvoru na veljavi zgubava, pa je tudi pravično, da se Slovanom ista čast da, kakor Madjarom in Nemcem, da vidijo svojega kralja in cesarja v svojih deželah. Kajti kdo je cesarski hiši bolj udan v Avstriji, kakor ravno Slovani!

V Pragi so narodnjaki zmagali pri nadomestilnih volitvah v mestno starešinstvo. Ustavoverci se volitve niso udeležili. — V Peštu je eden ali več uradnikov vzel neko pismo ministra Andrassy-a, namenjeno ministru Banhans-u. „Neue fr. Presse“ je to pismo objavila in zdaj je preiskava, kateri zmed gospodov je — tat. Ko bi kak diurnist nekoliko starih aktov vzel in je prodal, da si svoje žalostno stanje za kak dan zboljša, težko bi ga obdržali v službi, ako bi se zvedilo. Sledi pa iz tega: Kleine Diebe hängnt man . . .

Zunanje države. — V Rimu je italijanski kralj 23. t. m. odprl zbornico s prestolnim govorom. Najprej se zahvaluje italijanskemu narodu za dokaze udanosti, s katerimi ga je počastilo o priliki njegove 25letnice. Potem napove novo kazensko postavo (je pač potrebna), ktera bo imela namen javno varnost v nekterih pokrajinah utrditi; govori o organizaciji vojaščine, priporoča varčno ravnati z denarjem in le za najpotrebniši reči stroške privoliti. Kralj je srečen, da z vsemi sosedi v lepi zastopnosti živi, da bo tako prostost združena z redom najtežavniši naloge srečno rešila. Naposled zahvali Boga za dobro žetev in za božjo pomoč, kateri je ves uspeh pripisovati. Garibaldi sprejme eno volitev v večnem mestu, ker je bil pa v dveh volilnih

krajih izvoljen, priporoča svojega sina Menotti-a za zastopnika. Srečno večno mesto, ki ima take zastopnike! — Iz španjskega bojišča je zanimivo to, da so Karlisti zopet okolico pri St. Martial-u in tamošnje griče v posest vzeli. Stan je ravno tak, kakor pred zadnjo bitko. — Srbski knez je s prestolnim govorom odprl skupščino: povdarja sijajen sprejem v Carigradu, in naglašja, da je z vladarji in državniki v prijaznosti, kar bo v velik prid Srbiji. — Na Francoskem imajo ministri zdaj opraviti z govorom, s katerim bo Mac Mahon narodno skupščino odprl. Vlada predsednikova ostane brž ko ne dosedanja, če tudi se sliši, da nekteri ministri odpusta želijo. Dokler se Francoska ne povrne v naročje vlade, ktera ji gre po pravici, ne bo mirna, še manj srečna.

Domače stvari.

(Za spominek dr. Hrasta) darujejo: Jakob Doljak, dekan 3 gl. — Andrej Škrt, kaplan 2 gl. — Jože Mlekuš, kaplan 2 gl. — Ant. Hvalica, vikarij 3 gl. — Anton Gregorčič, vikar 2 gl. — Anton Pipan, kaplan 3 gl. — Anton Rutar, župnik 2 gl. — France Lužnik, kaplan 3 gl. — Tomaz Rutar, fajmošter 3 gl. — Janez Leban kurat 2 gl. — Anton Cerv, provizor 1 gl. — Janez Kuštrin zač. kurat 2 gl. — Fr. Hebat f. oskerb 1 gl. — Jožef Golja vikar 2 gl. — Juri Kokelj kaplan 1 gl. — Sellak, 1 gl. — Mih. Pirih, vikar 1 gl. — Štef. Krkoč, kaplan 2 gl. — Janez Wolf, fajmošter 3 gl. Matija Sila, fajm. v Rodiku 2 gl. —

Podreka Jože fajmošter v Breginju gl. 2 — Kobal Peter vikar v Sedli gl. 2 — Cerv Janez vikar v Logeh gl. 2 — Peternel Jurij vikar v Borjani gl. 2 — Lapagna Jurij vikar v Kredi gl. 2 — Grča Blaž, kaplan v Kobaridu gl. 2 — Slokar Janez kaplan na Libušini gl. 1 — Jekše Andrej dekan v Kob. gl. 2 — P. n. g. Jož. Marušič 3 gl. — G. Mašera, vikar 5 gl. — G. M. M. 2 gl. — P. n. dek. Mercina 3 gl.

(Za Čep. pogorolce) dali so: P. T. Gg. cenilne komisije 10 gl. — G. učitelj: Jože Srebrnič, 6 gl. —

(Šolska naznanila) C. kr. nemška dekliska šola se je začela v ponedeljek sé sv. mašo. Službo začasnega kateheta je dobil v. č. g. Ant. Cumar, katehet in vodja v zavodu za zapuščene otroke. — Na pripravljalnici c. kr. više realke je prevezel službo kateheta č. g. France Mahaček, duh. v začasnem pokoji. Ker je to službo p. n. gospod Jožef Marušič pustil, je moral nekaj ur na gimnaziji prevzeti, da je število ur, ktero tirja ministerstvo, dopolnjeno. — Gospod Komel je postal učitelj petja na c. kr. gimnaziji mesto gospoda Ant. Hribarja. — Štiri učiteljice, 1 slovenka in 3 italijanke, katere so delale izpit za občne ljudske šole, so dostale vse ter dobile spričevalo III. reda. Učiteljica, ki je delala izpit za meščanske šole, je odobila spričevalo IV. vrste.

(Obrekovanje.) Iz zanesljivega vira čujemo, da nekteri gospodje na deželi posestnikom branijo svoje sinove pošiljati v kmetijsko našo šolo, trdé, da se mladenči demoralizujejo. Ne vemo, kaj je nagib temu obrekovanju, bodisi pa nevednost, ali neumnost ali strast, mi oporekamo očitno proti takemu podtikovanju, ker. predobro

poznamo verne in značajne gospode profesorje, posebno na slovenskem oddelku. Toraj še enkrat z najboljšo vestjo šolo in profesorje priporočamo našim posestnikom ter jih prosimo, naj se ne dajo motiti od — bedakov, naj si bode že Peter ali Pavel!

Razne vesti.

— *Dunaj potrebuje pijače.* Leta 1873 so na Dunaj pripeljali 561.579 veder vina, 52.555 veder mošta, 268 veder jabelčnika, 23 veder medice in 1.610.410 veder piva!

— *Družina Mastai-Ferretti.* Vaterlandov dopisnik iz Rima navaja sledeče znamenite date iz družine sv. Očeta. Praded sv. Očeta Janez Marija je bil rojen 16. maja 1687, in umrl je 24. jan. 1760, 73 let star; stari oče Herkul grof Mastai je bil rojen 27. dec. 1727 in umrl 13. dec. 1818, 93 let star; oče Hieronim je bil rojen 20. marca 1750 in umrl 1. dec. 1833, 83 let star; mati Katarina, grofinja Solozzi je bila rojena 19. jan. 1754 in umrla 12. jan. 1842, 88 let stara; od treh bratov papeževih je rojen Gabrijel 31. maja 1781, umrl 13. jul. 1869, v 90. letu; Jožef, rojen 22. jul. 1782, umrl 2. novembra 1858, 76 let star; Kajetan, rojen 25. jul. 1783, umrl 18. sept. 1872, tudi v 90 letu. Ker toraj vsi iz Mastai-Ferretti-ove rodovine tako visoko starost dosežejo, smemo upati, da je sv. Očetu še mnogo let od previdnosti boljše odločenih.

— *Nekdaj in zdaj.* Pod tem naslovom prišel je naš list nekatere spise v podlisteku, ktere hočemo nadaljevati kakor hitro „Trento“ končamo. Danes pa hočemo bralcev pozornost obrniti na naše sosednje kraljestvo Italijo in pogledati, kako je bilo tam *nekdaj*, kako je pa *zdaj*. Denarstveni stan italijanskega kraljestva je čež mero slab in veliko slabši, kakor prej, ko je več vlad bilo. Pred letom 1859 potrebovalo je šest vlad, šest dvorov, šest armad 500 milijonov, posamezna mesta za domače potrebe 100 milijonov, toraj vsega skup 600 milijonov. Danes pa, ko je vse združeno v eno kraljestvo, potrebuje srečna Italija 1 milijardo in 700 milijonov toraj 1 milijardo in 100 milijonov več, kakor prej vse posamezne vlade skup za vse stroške. Vrh tega je zginilo 1600 milijonov, ki so jih dobili za prodano državno in cerkveno posestvo, iz blagajnic je zginilo 800 milijonov srebrnega denarja, državni dolg je zrastel na 7500 milijonov, dohodki od tabaka so zastavljeni in zdaj hočejo še brodovje, ki je veliko milijonov stalo, prodati. To je zadosten razloček med nekaj in zdaj. Kakor v Italiji, je tudi še drugod.

— † *Nadvojvoda Karol Ferdinand.* Cesarsko rodovino je zadela britka zguba. Nadvojvoda Karol Ferdinand je 20. t. m. ob pol 4 popoldne v Selović-u blizu Berna na Moravskem mirno v Gospodu zaspal. Rajnki bil je rojen 29. jul. 1818, njegov oče je bil nadvojvoda Karol, slavni zmagovalac Aspernski, poročen je bil 18. aprila 1854 z nadvojvodinjo Elizabeto; iz tega zakona so se rodili štirji nadvojvodi in dve nadvojvodinje, pri življenju so Friderik, Karol, Evgen in Marija. Truplo rajnekega so pripeljali 22. na Dunaj, tu je bilo sprejeto z vsemi častmi in spravljeno v dvorno kapelo. Cesar, cesarica, cesarjevič Rudolf, drugi nadvojvodi in osebe iz visocih krogov so prišli molit in več od njih je položilo drage vence rajnkemu v spomin. Od 8—12

ure so se brale sv. maše. Pogreb je bil v ponedeljek ob 4 popoldne. Iz dvorne kapele peljalo je 6 belcev voz, na katerem je bila rakev obložena z dragimi venci. Kapucinska cerkev, v kateri ima cesarska rodovina svoje pokopališče, bila je vsa v črnem, po odpetih molitvah v priččo cesarske družine, papeževega poslanca, drugih poslancev, ministrov itd. nesli so truplo v podzemeljske prostore in ga izročili gvardijanu v varstvo. Vsa svečanost je bila končana ob 5. uri.

— *Zastran banke Slovenije* brali smo pismo, v katerem je odgovor zastran uplačevanja. Jedro odgovora je, ako hočejo delničarji, da banka obstane, dela, ako hočejo že uplačani kapital zavarovati, naj doplačajo; prej ko ima banka ves denar v rokah, prej lahko z njim dela in gospodari.

— *Rozsa Sandor pomiloščen.* Presvitli cesar je tega morivca in roparja pomilostil, ter mu kazen umreti na vislicah spremenil v ječo za ves čas življenja. To pomiloščenje je že četrto. Hudodelnik sam nikdar na smrt na vislicah mislil ni. Ko so mu obsodbo, da bo moral umreti, prebrali, je rekel: Mene ne obesijo, ali me pomilosti kralj, ali pa kdo drugi.

— *Učiteljske službe.* C. kr. okrajni šolski svet v Tominu je v zadnji skupščini razpisal mesto učiteljice v Bovcu. Pač malokje učiteljice tako potrebujejo, kakor v Bovcu, zato je želeli, da bi jo dobili uže letos. Ustanovil i razpisal je tudi mesto učitelja na Liveku. Zakaj na Liveku..?

— *Is Trsta se poroča:* Tukajšnjemu namestništvu so se izročila pravila slovenskega političnega društva, ki ima lepo nalogo slovanstvo ob Adriji utrjevati in širiti. Žalibog je malo upanja, da pravila potrjenje od slavne vlade zadobé. Kedo vé, ako bi vlada ne vidila rajše, da se osnuje kako novo društvo, ki bi delalo za pošteniča Viktor Emanuela?

— *Gosp. dr. Jan. Bleiweis* so napravili 23. t. m. k godu njegovemu pevcu Ljubljanske čitalnice večernico. Pri tej priliki naj povemo svojim bralcem, da se je očesna bolezen blagega moža in voditelja našega zboljšala. Bog nam ga ohrani še mnogo mnogo let!

— *Umrl je 24. t. m. gospod Matevž Jeretina*, poštni oficijal, ki bi bil moral zavoljo narodnosti svoje iti v prognanstvo.

LISTNICA UREDNIŠTVA. S. L. v Č. za danes prepozno.— Č. g. Jos. F. in več drug. dopisnikom: Ne zamerite, ako se Vam želja tisti trenutek ne spoini, kadar pošljete spis. Hvalo Vam izrekamo za duševno podporo, prosimo pa za potrpljenje, vse pride na vrsto.

Pflug-ova

patentirana in obdarovana **platinna tvarina in platinovo oije** za osušenje mokrotnih sten, za tlake, proti vsaki vreimenski nezgodi stanoviten in v kislinah neraztopljiv lik za na les, železo, plehovino, kamenje, opeke, hišne fasade i. t. d. dobiva se le pri

Pflug in Comp. Dunaj, Getraidemarkt 15.

Dobri agenti se spričevali nastavijo se v glavnih mestih.

PRAVI VILJELM-ovi

protiartritičen, protirevmatičen
čaj za čistenje krvi
proti protinu in revmi
rabi se
v zimskem ozdravljanji

kot edino gotovo sredstvo za čistenje krvi,

Z dovoljenjem c. k. dvorne kancelije. Dunaj, 7. decembra 1858.	ker je od prvih medicinskih autoritet EVROPE	Z Najv. patentom c. k. Velič. protiponarejanjizavar. Dun. 28. mar. 1871.
--	--	--

z najboljšim uspehom rabljen in odobren.

Ta čaj očisti ves organizem; kakor nobeno drugo sredstvo preiše vse dele celega trupla, in odstrani po notrajni rabi vse nesnažne nakopičene tvarine bolezni iz njega. Uspeh je gotov in dolgo traja.

Temeljito ozdravi protin (gicht), revma, zastarane trdovratne bolezni, vedno gnoječe se rane, vse spolove in kožne bolezni, ogrce na truplu in obrazu, lišaje in sifilitične gobe.

Posebno dober uspeh kaže raba tega čaja, kadar jetra ali vranca raste, pri vsih hemoroidalnih boleznih, pri zlatenici, hudih bolečinah v žilah, kitah in členkih, pri obteženju želodca, kadar sapa zapira, pri vsih boleznih na spolnih udih pri možkih in ženskah itd.

Bolezni, kakor bezgavke, bramorji ozdravijo se naglo in temeljito, ako se čaj pridno zaporedoma pije, ker je raztopilno sredstvo in žene na vodo. Neštevilno veliko spričeval, pripoznanj in pohvalnih pisem se na zahtevanje zamore na ogled poslati zastonj, ki zgoraj rečeno popolnoma potrdijo.

V dokaz rečenemu navedemo tu nekatere dopise pripoznanja:

G. Franc Viljelm-u, lekarničarju v Neunkirchen-u Bottusani na Moldavskem 25. marca 1873.

Dvakrat sem že po tretji osebi naročil Vaš slavnoznani protiartritičen in protirevmatičen Viljelm-ov čaj za čistenje krvi, in ker je bil pri mojih prijateljih tako sijajen uspeh, obrnem se zdaj naravnost do Vas z naročilom, da mi takoj 10 zavitkov dopošljete. Priložim tu 10 gold. Še spoštovanjem podpisuje se

Ludvik žl. Mdzyl,
c. k. avstr.-ogrsk. vicekonsul.

G. Franc Viljelm-u, lekarničarju v Neunkirchen-u Hollenstein 31. marca 1873.

Sprejmite mojo naj srčnejšo in naj toplejšo hvalo za naglo dopošiljatev Vašega Viljelm-ovega protiartritičnega, protirevmatičnega čaja za čistenje krvi.

Večji del sem ga sam porabil, deloma pa sem ga oddal tudi mojim prijateljem in znancom.

Od vsih tistih, ki rabijo Vaš Viljelm-ov protiartritičen protirevmatičen čaj za čistenje krvi, sem naprosen in mi je zaukazano, da Vam sporočim njih ozdravljenje in izrečem njih hvaležnost. Pri meni kaže Vaš čaj posebno dober uspeh. Moje glihtično trpljenje je klubovalo do sedaj vsim zdravilom celih 28 let. Zdaj pa sem zaporedoma 8 zavitkov Vašega Viljelm-ovega protiartritičnega, protirevmatičnega čaja za čistenje krvi rabil in bolečine so zginile.

Ker mislim, da je raba Vašega Viljelm-ovega protiartritičnega, protirevmatičnega čaja za me dobra in koristna, ako jo nadaljujem, prosim, da mi še dvanajst zavitkov Vašega Viljelm-ovega protiartritičnega, protirevmatičnega čaja za čistenje krvi pošljete, za kar priložim dotični znesek. Z vsim spoštovanjem hvaležni

Janez Unterleutner, posestnik.

G. Franc Viljelm-u, lekarničarju v Neunkirchen-u M. Schönberg 5. maja 1873.

Na novo prosim, da mi pošljete dva ducenta zavitkov Vašega izvrstnega Viljelm-ovega protiartritičnega, protirevmatičnega čaja za čistenje krvi proti poštnem povzetju. S posebnim spoštovanjem

Vaši blagorodnosti udani

J. žl. Fröhlich
polkovnik v pokoji.

Pravi Viljelm-ov protiartritičen, protirevmatičen čaj za čistenje krvi dobiva se le iz prve mednarodne tovarne protiartritičnega, protirevmatičnega čaja za čistenje krvi v Neunkirchen-u pri Dunaju, ali v mojih po časopisih naznanjenih zalogah.

En zavitek v 8 oddelkov razdeljen, po zdravniškem naukazu pripravljen, z navodom, kako se rabi v raznih jezikih, velja 1 gold., kolek in pošiljatev 10 sold.

Da ima p. n. občinstvo večjo priljubljenost pravi Viljelm-ov protiartritičen in protirevmatičen čaj za čistenje krvi kupovati, naznani se, da se dobiva v Gorici v lekarnici A. Franzoni-ta, v Trstu pri Serravallo-u.